

Dublowanie urzędów rzeczników byłoby niecelowe

PROJEKT
Nowa ordynacja podatkowa dawałaby konkretne uprawnienia rzecznikowi praw podatnika. Na razie tę funkcję pełni RPO.

Ministerstwo Finansów chce powołać rzecznika praw podatnika. Nowy urząd ma być utworzony specjalną ustawą. Na razie MF nie przedstawiło szczegółowej koncepcji działania podatkowego ombudsmána. Pewne kompetencje dla rzecznika przewidziano jednak w najnowszej wersji projektu ordynacji podatkowej – od kilku dni już upublicznionej.

Ordynacja zakłada nową filozofię relacji między podatnikiem a urzędem skarbowym. Pojawiają się nowe sposoby rozwiązywania sporów, w tym mediacje. Mogłoby je prowadzić mediatorzy wpisani na listę Krajowej Administracji Skarbowej. Mediatorem mógłby być także rzecznik praw podatnika – z urzędu. Finałem mediacji byłaby umowa podatnika z

urzędem skarbowym, ustalająca kompromis np. co do faktów czy wartości transakcji.

Innym uprawnieniem rzecznika byłoby występowanie do ministra finansów o wydanie ogólnej interpretacji prawa podatkowego. W odróżnieniu od innych wnioskodawców, musiałby przedstawiać własne stanowisko w sprawie. Gdyby w ciągu sześciu miesięcy wniosek rzecznika pozostał bez odpowiedzi, to jego stanowisko wyrażone we wniosku stałoby się obowiązujące jak interpretacja.

Jakie będą pozostałe kompetencje rzecznika? Mówi o tym ogólnie Filip Świata, dyrektor departamentu systemu podatkowego w MF.

–Będzie brał udział w postępowaniach, z możliwością wglądu do akt czy przedstawienia wniosków do władz skarbowych w trakcie postępowania, ale również będzie pomagał. Będzie mógł wnosić odwołania i skargi do sądu, a także prosić o interpretację podatkową – zapowiada Świata, cytowany przez PAP.

Dzisiaj liczne działania w sprawach podatników podejmuje rzecznik praw obywatelskich. Dotyczy to nie tylko dr Adama Bodnara, który obecnie pełni tę funkcję, ale też jego poprzedników. Jeszcze w 2014 r. poprzednia RPO, prof. Irena Lipowicz złożyła skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie przepisów pozwalających władzom skarbowym na sztuczne wydłużanie okresu przedawnienia podatków. Chodzi o wciąż stosowaną politykę wszczynania postępowań karnych skarbowych tuż przed upływem zwykłego pięcioletniego terminu przedawnienia, by go wydłużyć ponad pięć lat i pobrać podatek z odsetkami.

Za kadencji Bodnara doszło do udanej interwencji m.in. w sprawie mieszkańca Lublina, walczącego o prawo do korzystania z ulgi meldunkowej. Kilka lat po sprzedaży mieszkania miał wypadek samochodowy, stał się inwalidą, a organy skarbowe uznały, że nie może on sko-

•OPINIA

prof. Adam Mariański

przewodniczący
Krajowej Rady
Doradców Podatkowych

DLA „RZECZPOSPOLITEJ”

W realiach coraz bardziej złożonego prawa o daninach publicznych instytucjonalne wsparcie podatników jest potrzebne.

Naruszenie praw podatnika bywa czasem wręcz naruszeniem praw człowieka. Tworzenie zupełnie nowej instytucji wydaje się jednak kosztowne i mogłoby oznaczać powielanie zadań. Funkcję rzecznika podatników mógłby zatem pełnić specjalnie powołany zastępca rzecznika praw obywatelskich wraz z przydzielonym mu zespołem ekspertów i budżetem. Gdyby jednak nowy urząd miał powstać, to kluczowa byłaby sprawa powoływania osoby na ten urząd. Jeśli rzecznik byłby desygnowany przez premiera albo ministra finansów, to można mieć wątpliwości, czy wykazywałby się niezależnością i miał odwagę kwestionować rządową politykę podatkową.

zrzystać z ulgi. Ostatecznie Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie uznał rację podatnika (I SA/Lu 428/17).

RPO miał też swój udział w położeniu kresu absurdalnym interpretacjom urzędów skarbowych w sprawie opodatkowania usług utrzymania

brzegów morskich. Twierdziły one, wbrew opinii niezależnych ekspertów, jakoby ratowanie plaż przed rozmyciem nie było ochroną środowiska morską. Uchwała siedmiu sędziów NSA, wydana po procesie z udziałem RPO, przy-

znała rację podatnikowi (I FPS 2.17).

Rzecznik złożył też skargę konstytucyjną (SK 13/16) w sprawie podatkowej dyskryminacji niepełnosprawnych dzieci wychowywanych przez samotną matkę. Organ skarbowy uważają bowiem, że w takich przypadkach nie można korzystać z ulgi rehabilitacyjnej.

RPO nie tylko interweniuje w konkretnych sprawach, ale też propaguje korzystanie z przysługujących podatnikom praw. Kilka tygodni temu na stronie internetowej RPO pojawił się 77-stronicowy poradnik dla podatników co do tego jak korzystać z zasady rozstrzygnięcia wątpliwości prawnych na korzyść podatnika. To już jego druga edycja. Zawiera on praktyczne przykłady, a także cytaty z wyroków sądów administracyjnych potwierdzających regułę „in dubio pro tributario”. © –Paweł Rochowicz

etap
legislacyjny konsultacje
publiczne